

РЕЦЕНЗИИ

REVIEWS

УЧЕБЕН ДИРИГЕНТСКИ ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК.
Автор: Цветелина Славова. Велико Търново: Фабер, 2023, 176 с.
ISBN: 978-619-00-1657-1
Зорница Димитрова¹

THE ACTIVE STUDY DICTIONARY OF CONDUCTING TERMINOLOGY.
Author: Tsvetelina Slavova. Veliko Tarnovo: Faber, 2023, 176 pp.
ISBN: 978-619-00-1657-1
Zornitsa Dimitrova

Abstract: *The active study dictionary of conducting terminology by Tsvetelina Slavova is the first edition of its kind in Bulgaria. It presents about 250 terms related to the work of the conductor. In the preface to the edition, the author theoretically justifies and traces the process of formation of the conductor's terminological apparatus.*

The dictionary is an extremely valuable teaching aid, which will greatly facilitate the training not only of students majoring in conducting, but also of students majoring in music in the field of pedagogy. Those professionally involved in music would find the information presented in the dictionary extremely useful and professional.

Keywords: *dictionary; music education; conducting; terms.*

През юни 2023 г. излезе от печат „Учебен диригентски терминологичен речник“ от Цветелина Славова. За първи път в България се издава подобен тип терминологична литература, която се фокусира специално върху диригентската дейност. Въпросът за диригентската терминология е в центъра на научните интереси на авторката, свързани с педагогическата ѝ работа като доцент по хорово и оркестрово дирижиране във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, както и с дългогодишната ѝ композиторска и диригентска дейност².

¹ Зорница Димитрова – доктор по музикална педагогика, главен асистент по музиковедие и музикално изкуство в Института за изследване на изкуствата към БАН; email: dimitrovazornitsa79@gmail.com

² Вж. Славова, Цв. (2021). Към проблема за дефинирането на понятията от невербалната диригентска изразност. *Българско музиковедие*, 2, 73 – 86, и Славова, Цв. (2021). Диригентският анализ в обучителен

Съдържанието на книгата е структурирано в три раздела: предговор (включително и на английски език), уточняване на основни понятия и фактичката част на речника, където са поместени термините с тяхното значение и етимология.

Представената в предговора към речника информация насочва към няколко важни и обосновани на теоретично равнище въпроса, свързани с диригентската терминология. Спецификата на разглежданата тема неминуемо насочва и задължава всеки автор да обвърже своята дейност с науките за езика, което Славова осъществява уверено и в съответствие с методологията на лингвистиката като наука. Прекрасен пример в това отношение е описаният от нея процес на формиране на диригентската терминология, във връзка с който тя посочва и лексикалните масиви (общоупотребявана лексика, обща музикалнотеоретична лексика и тясноспециализирана лексика), на чиято основа се създава специализираният диригентски терминологичен апарат. Инспирирани от науките за езика са и наблюденията на Славова за сферите на употреба на диригентската терминология.

Разделът, който следва предговора, е озаглавен от авторката „Уточняване на основни понятия“. Присъствието на подобна информация, обособена като отделна част от книгата, свидетелства за богатия научен опит и ерудиция на Славова. Отново авторката осъществява необходимия интердисциплинарен преход към науките за езика, за да въведе основните понятия, които ще използва при изясняването на същността на всеки един от термините.

Речникът съдържа около 250 термина, свързани с диригентската дейност, към които са поместени многочислени нотни примери и пояснителни схеми. Ако се предприеме съотнасяне на термините спрямо общата музикална терминология, става ясно, че те принадлежат към различни клонове на музикалната наука, което не е учудващо, тъй като именно дейността на диригента представлява в най-висша степен своеобразен мост между теорията и изпълнителската практика. В този смисъл е обосновано твърдението на авторката, че „спецификата на диригентската работа провокира интегрирано ползване на знания“. В речника фигурират термини от областта на редица музикални дисциплини: инструментознание (видове инструменти и типове щрихи), оркестрация, хорознание, хармония и полифония, музикален анализ (предимно в частта му, разглеждаща музикалните форми), история на музиката, методика на обучението по вокална техника и др., като всеки един е представен именно в контекста на диригентската работа. Друг важен момент при подбора на съдържанието на речника е присъствието на термини, обвързващи вокалната музика с литературата и нейната теория, което считам за особено достойнство на книгата. Именно през диригентската практика и вокалното изпълнение най-ясно би могла да се проследи директно чрез музицирането връзката между музика и слово.

В заключение ще посоча, че „Учебен диригентски терминологичен речник“ представлява изключително ценно, единствено по рода си в България учебно пособие, което до голяма степен ще улесни подготовката не само на обучаващите се в специалност „Дирижиране“, но и на студентите, изучаващи музика в педагогическо направление. Занимаващите се професионално с музика биха открили на страниците на речника изключително полезна и професионално поднесена информация. Пожелавам на изданието успех!

аспект – кръстопът на интердисциплинарна терминология. *Съвременна музикално образование и възпитание. Втора национална научна конференция. Сборник доклади, Велико Търново, 02.07.2021.* Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 21 – 32.